

ትናንሽ ትላትሎች

ውድ ወላጅ ወይም አሳዳጊ፣

ይህ የመረጃ ወረቀት እየተሰጠዎት ያለው፡-

- እርስዎ ወይም ልጅዎ ለትናንሽ ትላትሎች ተጋልጠው ስለሚችል ነው።
- ለመረጃ አገልግሎት አላማዎች ብቻ የሚውል።

ስለ ትናንሽ ትላትሎች አጠቃላይ መረጃ

ትናንሽ ትላትሎች ምንድን ናቸው?

- ትናንሽ ትላትሎች ትናንሽ፣ ክብ፣ ቀጭን፣ ነጭ ትሎች ሲሆኑ ኢንቴሮቢስ ሽረሚኩላሪስ (*Enterobius vermicularis*) ተብለው ይጠራሉ።
- በፊንጢጣ ውስጥ እና በሰዎች ትልቁ አንጀት ውስጥ የሚኖሩ ሲሆን እንቁላሎቻቸውን ከፊንጢጣ ውጪ ይጥላሉ።
 - አንድ ሰው አንድ የትናንሽ ትል እንቁላልን ከዋጠበት (መዋጥ) ጊዜ ጀምሮ ያደገው ትናንሽ ትል ወደ ፊንጢጣ አካባቢ እስኪሸጋገር ድረስ ከ 1-2 ወራት ይወስዳል።
 - ያደጉት ትናንሽ ትላትሎች በትልቁ አንጀት ውስጥ መኖራቸውን ይቀጥላሉ። ሴት ትናንሽ ትላትሎች እንቁላሎቻቸውን በዙሪያው ባለው ቆዳ ላይ ለመጣል፣ አብዛኛውን ጊዜ ምሽት ላይ፣ ከፊንጢጣ እየተሰቡ ይወጣሉ።
- ውሾች እና ድመቶች ትናንሽ ትላትሎችን አይዘም።

ሊይዙ የሚችሉት ማንን ነው?

- ማንኛውም ሰው በትናንሽ ትላትሎች ሊያዝ ይችላል።
- ትናንሽ ትላትሎች በብዛት የሚገኙት በአጻደ ሀጻናት እና እድሜያቸው ለትምህርት የደረሱ ልጆች እና ተንከባካቢዎቻቸው ላይ ነው።

ምልክቶቹ ምንድን ናቸው?

- እንቅልፍ ማጣት እና እረፍት የማጣት ስሜት የሚያስከትል በፊንጢጣ አካባቢ የሚኖር ሃይለኛ ማሳከክ (በተለይ በምሽት)። ማሳከክ የሚከሰተው ሴቷ ትናንሽ ትል ሌሊት ላይ እንቁላል በምትጥልበት ጊዜ ነው።
- ትናንሽ ትላትሎች በፊንጢጣ አካባቢ ወይም ሰገራ ውስጥ ሊታዩ ይችላሉ። ትላትሎቹ ከ 1/2 ኢንች ርዝመት ያነሱ ናቸው።
- እንዲሁም ትናንሽ ትላትሎች ያሉባቸው ሰዎች ደካማ የምግብ ፍላጎት ሊኖራቸው ይችላል።
- አንዳንድ ሰዎች ምንም አይነት የበሽታ ምልክቶች አይታዩባቸውም።

እንዴት ይሰራል?

- ሰዎች በጣታቸው ወይም ከጥፍሮቻቸው ስር ያሉ የትናንሽ ትላትሎች እንቁላሎችን በመዋጥ (በመዋጥ) በትናንሽ ትሎች ሊያዙ ይችላሉ። ይህ የሚሆነው ፊንጢጣቸው አካባቢ ያለውን ቦታ ካሳከኩ ወይም በላያቸው ላይ የትናንሽ ትል እንቁላል ያሉባቸውን ልብሶች፣ የውስጥ ሱሪ፣ አልጋ ልብስ፣ ፎጣዎች እና ሌሎች ንጣፎች ከነኩ ነው።
- እንቁላሎቹ ትናንሽ ስለሆኑ አንዳንድ ጊዜ በአየር ውስጥ ሊንሳፈፉ እና ወደ ውስጥ ሊሰቡ ይችላሉ። ለምሳሌ፣ አልጋው በሚነጠፍበት ጊዜ አንሳላዎችን ሲወዘውዙ እንቁላሎቹን ወደ አየር ሊለቁ ይችላሉ።
- አንድ ሴት ትናንሽ ትል በግለሰብ አንጀት ውስጥ እንቁላሎችን እስከጣለች ድረስ ትናንሽ ትሎች መሰራጨታቸውን ይቀጥላሉ።
- እንቁላሎቹ ከሰው ውጪ በልብሶች፣ በአልጋ ልብስ ወይም በሌሎች ንጣፎች ላይ እስከ 2 ሳምንት ታት ሊኖሩ ይችላሉ።

ልጄ ትናንሽ ትላትሎች እንዳሉበት እንዴት አውቃለሁ?

የጤና እንክባክቤ አቅራቢ ትናንሽ ትላትሎችን መመርመር ይችላል። አንዳንድ ጊዜ የሚጣበቅ ክር በፊንጢጣ አጠገብ ይቀመጥና እንቁላሎችን ለማየት በአጉሊ መነጽር ይታያል።

ተጨማሪ ጥያቄዎች ካሉዎት ወይም ልጅዎ ትናንሽ ትሎች ሊኖሩበት ይችላል የሚል ስጋት ካለዎት፣ የጤና እንክባክቤ አቅራቢዎን ያነጋግሩ። ይህ የመረጃ ለህ አጠቃላይ መረጃ ብቻ ይሰጣል።

ልጄ ትናንሽ ትላትሎች ካሉበትስ?

ልጅዎ ትናንሽ ትላትሎች ካሉበት ወዲያውኑ ለልጅዎ እንክባክቤ አቅራቢ ወይም አጸደ ህጻናት ያሳውቁ።

ትናንሽ ትላትሎች እንዴት ይታከማሉ?

- ትናንሽ ትላትሎች በመድሃኒት ይታከማሉ። ለበለጠ መረጃ ከጤና እንክባክቤ አቅራቢዎ ጋር ይነጋገሩ።
- መድሃኒቱ ሁል ጊዜ ሁሉንም የትናንሽ ትላትሎች እንቁላሎች አይገድልም። የመጀመሪያው ህክምና ከተደረገ ከ2 ሳምንታት በኋላ ከመጀመሪያው ህክምና ጀምሮ የተፈለፈሉትን አዳዲስ ትናንሽ ትላትሎች ለማጥፋት ህክምናው መደገም አለበት።
- በአንድ ቤተሰብ ውስጥ ከአንድ በላይ ሰው ትናንሽ ትላትሎች ካሉባቸው፣ ተጨማሪ ስርጭትን ለመከላከል ሁሉም የቤተሰብ አባላት በተመሳሳይ ጊዜ መታከም አለባቸው።

ትናንሽ ትላትሎች እንዳይዘመቱ ለመከላከል መርዳት የምችለው እንዴት ነው?

- በተለይም ከመጻዳጃ ቤት ከተጠቀሙ በኋላ፣ ዳይፐሮችን ከቀሩ በኋላ፣ ምግብ ከመያዝ በፊት እና ከመብላትም በፊት እጆችዎን ብዙ ጊዜ ይታጠቡ።
- ትናንሽ ትላትሎች ያሉባቸው ሰዎች በየቀኑ ጠዋት ጠዋት ገላቸውን መታጠብ ማሰብ አለባቸው። ይህ በቆዳ ላይ ያሉትን ብዙ እንቁላሎችን ለማስወገድ ይረዳል። በዚህ ሁኔታ ከመዘፍዘፍ፣ መታጠብ ይሻላል።

- የውስጥ ሱሪዎችን፣ የላሊት ልብሶችን፣ ፎጣዎችን እና አንሳላዎችን በየቀኑ ይቀይሩ። እነዚህን እቃዎች በሙቅ (130°F [54.4°C]) ውሃ ይጠቡ እና በጣም ሞቃታማ በሆነ አካባቢ ያድርቁ።
- አንድ ሰው ትናንሽ ትላትሎች ያሉበትን አካባቢ ከከከ በኋላ ትናንሽ ትላትሎች ሊሰራጩ ስለሚችሉ፣ ጥፍርዎን ያሳጥሩ እና ጥፍር መብላት ያቁሙ።
- የቤት ውስጥ ንጣፎችን ይጥረጉ እንዲሁም ያጽዱ።
- እንደ ፎጣዎች፣ ልብሶች እና አንሳላዎች ያሉ የግል እቃዎችን ከማጋራት ይቆጠቡ።

ልጅ ከልጅ እንክብካቤ ቀርቶ በቤት መቆየት ይኖርበታል?

አይ። ለትናንሽ ትላትሎች የተጋለጡ ወይም በምርመራ የተረጋገጡ ልጆች የሚከተሉት ካልሆኑ በስተቀር የልጅ እንክብካቤ መከታተላቸውን መቀጠል ይችላሉ፡-

- ከሌሎች ምልክቶች ጋር ትኩሳት (100.4°F (38°C) ወይም ከዚያ በላይ የሆነ የሙቀት መጠን) አላቸው።
- በክፍል ውስጥ በሚደረጉ እንቅስቃሴዎች ለመሳተፍ በቂ ደህንነት አይሰማቸውም (ለምሳሌ፡- ከወትሮው የተለየ ድካም፣ ንጩንጩ ወይም ንዝንዝ፤ ወይም ከመደበኛ የበለጠ ማልቀስ)።

እባክዎ የልጅ እንክብካቤ ፕሮግራምዎን የበሽታ ፖሊሲ ይከተሉ።

ዋቢዎች

American Academy of Pediatrics

- Managing Infectious Diseases in Child Care and Schools, 6th Edition. Page 155-156

Centers for Disease Control & Prevention

- Parasites – Enterobiasis (also known as Pinworm Infection).
<https://www.cdc.gov/parasites/pinworm/>